

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Danou Černovskou ve věci

žalobců: a) **V. P.**, narozený dne xxx
b) **N. P.**, narozená dne xxx
oba t. č. na adrese xxx, xxx
oba zastoupení advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu ze dne 7. 12. 2018, č. j.: OAM-432/ZA-ZA15-K02-PD1-R2-2014 a č. j.: OAM-430/ZA-ZA15-K02-PD1-R2-2014

takto:

- I. Žaloby proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 7. 12. 2018, č. j.: OAM-432/ZA-ZA15-K02-PD1-R2-2014 a č. j.: OAM-430/ZA-ZA15-K02-PD1-R2-2014 se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobami podanými včas u Městského soudu v Praze se žalobci domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2018, č. j.: OAM-432/ZA-ZA15-K02-PD1-R2-2014 a č. j.: OAM-430/ZA-ZA15-K02-PD1-R2-2014, jimiž jim nebyla prodloužena doplňková ochrana podle

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Bartoňová.

ustanovení § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalobci v žalobách namítali, že jednotlivé důvody pro prodloužení doplňkové ochrany byly posouzeny nedostatečně, žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, v důsledku čehož učinil chybné právní závěry. Neprodloužením doplňkové ochrany došlo k porušení zásady legitimního očekávání, neudělení mezinárodní ochrany by bylo nehumánní, ve vlasti žalobců se nic nezměnilo, žalobci si v mezidobí nemohli objektivně zajistit jinou formu pobytu. Žalovaný dostatečně nezjišťoval otázku skutečně hrozícího nebezpečí ani to, zda toto nebezpečí nelze shledat v porušení mezinárodních závazků ČR. Nebylo řádně provedeno správní uvážení. Žalovaný vycházel z nedostatečných informací, nedošlo ke komplexnímu zhodnocení situace, šlo jen o obecnou reflexi ukrajinských poměrů, nebyla provedena úvaha, jaké konkrétní místo bydliště, by si měli žalobci zvolit, není zřejmé, k jakým pozitivním změnám došlo. Žalovaný vychýlil důkazní břemeno v neprospěch žalobců a zaujal jiný důkazní standard. Poměry na Ukrajině se nezlepšily, odůvodnění opaku je nepřezkoumatelné, žalobcům hrozí vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Boje se stupňují, riziko poranění či úmrtí civilistů je nadále vysoké, žalobci nemohou vnitřně přesídlit, opačný závěr ignoruje jejich individuální situaci. Do místa původního bydliště se žalobci vrátit nemohou, v západnějších částech nikdy nebydleli, nemají tam zázemí, ekonomické poměry i lékařská péče jsou zde tristní; žalobci nebudou mít práci ani ubytování, reálně jim hrozí bída. Žalobcům byla udělena doplňková ochrana dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, zlepšení poměrů žalovaný neprokázal, reálnou situaci vnitřních přesídlenců dostatečně neposuzoval. Žalobcům reálně hrozí riziko, že nebudou moci využít ochrany a podpory státu, mezinárodní lidskoprávní dokumenty, jimiž jsou žalobci chráněni, nebudou moci být využity. Na Ukrajině probíhá ozbrojený konflikt s nerozlišujícím násilím, což je patrné ze správního spisu, žalobci jsou jako civilisté konfliktem ohroženi; skutkový stav byl zjištěn nedostatečně. Napadená rozhodnutí jsou přepjatě formalistická, žalovaný se snaží odůvodnit zjevnou nespravedlnost, reálný dopad na žalobce je takový, že se budou muset vrátit do oblasti ozbrojeného konfliktu. Žalovaný bagatelizoval podklady předložené žalobci, označil je z různých důvodů za irelevantní, zatímco své podklady bez výhrad přijal. Neshledal-li žalovaný důvody pro prodloužení doplňkové ochrany, byl povinen posoudit, zda žalobcům nenáleží jiná forma mezinárodní ochrany, např. humanitární azyl.
3. Na základě výše uvedeného žalobci navrhli napadená rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.
4. Žalovaný se k žalobám vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobami nesouhlas. Napadená rozhodnutí jsou zákonná, byl dostatečně zjištěn skutkový stav věci, případ žalovaný posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se vším, co žalobci sdělili, a opatřil si dostatečné podklady. Pro prodloužení doplňkové ochrany nejsou splněny podmínky. Přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem a je řádně odůvodněno. Žalovaný případ posuzoval velmi pečlivě, v souladu s dříve vysloveným názorem soudu. Správní uvážení aplikováno nebylo. Situace vnitřních přesídlenců se od roku 2014 podstatně zlepšila, žalovaný unesl své důkazní břemeno a nezkrátil žalobce na právech, jejich situací se zabýval komplexně a zohlednil individualitu žalobců i aktuální poměry. Důvodné nejsou ani obavy žalobců z hostility k vnitřním přesídlencům a ruskojazyčným osobám. Nedostatečné specifikování místa, kam se žalobci mohou přesídlit, není vadou; ve vztahu k možnosti vnitřně přesídlit nejsou důvodné ani obavy z korupce. Žalovaný se zabýval dokumenty, které žalobci doložili, a zaujal k nim stanovisko, pro řádné zjištění skutkového stavu si obstaral dostatek podkladů vlastních. Žalobci nejsou osobami se specifickými potřebami. Žaloby navrhl žalovaný zamítnout.
5. V replice žalobci tvrdili, že žalovaný ve svém vyjádření pominul klíčové okolnosti, situace v zemi se nezlepšila a žalovaný nerespektoval dříve vyslovený právní názor Městského soudu v Praze. Dále žalobci zopakovali některé žalobní námítky.

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Bartoňová.

6. Městský soud v Praze na základě podaných žalob přezkoumal napadená rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SRS“).
7. Soud ve věci rozhodl při jednání, protože na jeho nařízení žalobci trvali.
8. Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 19. 9. 2016 byly žalovanému doručeny žádosti žalobců o prodloužení doplňkové ochrany v ČR. Tvrzeným důvodem žádostí byla absence kladných změn na Ukrajině a pokračující vojenské operace.
9. Během pohovoru vedeného dne 9. 2. 2017 žalobce a) dále uvedl, že se situace ve vlasti nezlepšila, spíše se zhoršila. Otec, s nímž je v pravidelném kontaktu, žije ve Volyňské oblasti. Na západě Ukrajiny panovala před dvěma a půl lety velká averze vůči lidem z východu země, nyní se situace ještě zhoršila, lidé z východu jsou uráženi obyvateli i v médiích, tzv. aktivisté dělají nátlak mj. též na soudy, kvete donašečství a vzrůstá vzájemná nenávisť. Mnoho lidí odmítá pronajímat byty obyvatelům pocházejícím z Doněcké či Luhanské oblasti; ani se západními Ukrajinci žijícími v ČR nejsou vztahy příliš dobré. Ochranu od státních orgánů země čekat nemohou, do řad policistů byli vybíráni nevyčvičení lidé. Všichni lidé z východu země musí být přihlášení do speciální evidence, což ještě více komplikuje hledání zaměstnání. Nezaměstnanost narůstá, místní obyvatelé mají problém najít práci, tím spíše lidé z východu, kteří se tam přistěhovali. Pochybuje o existenci státního programu pro pomoc vnitřně přesídleným, pokud opravdu je, pak určitě nefunguje; se sliby státních představitelů Ukrajiny má špatné zkušenosti, přes deklarace o pomoci lidem, již se museli vystěhovat, byli občané po nějaké době vyhnáni z bydlíšť na ulici; co se týče nezaměstnanosti, nedokáže stát pomoci ani místním obyvatelům.
10. Během pohovoru vedeného dne 9. 2. 2017 žalobkyně b) dále uvedla, že v místě bydliště se situace nezlepšila, všichni její blízcí příbuzní bydlí poblíž města Alčevsk v Luhanské oblasti. Ve Volyňské oblasti žije manželův (žalobce a) otec, obyvatelé západní Ukrajiny se k lidem z východu chovají špatně, když tam přijeli, nějaký místní policista či starosta jim sdělil, že tu nejsou vítáni, místní obyvatelé je označovali za separatisty a původce války, jejich postoj byl spíše nepřátelský. Totéž zažila i v ČR, lidé ze západní Ukrajiny s nimi nechtějí mít nic společného, odmítají zaměstnávat lidi z východu a chtějí, aby mluvili jen ukrajinsky. Ukrajinštinu měla ve škole, ale neovládá ji perfektně a má zřetelný východní přízvuk. O státním programu pro vnitřní vysídlené ve vlasti neslyšela, navíc státním zdrojům nevěří.
11. Ze správního spisu bylo dále zjištěno, že rozhodnutími žalovaného ze dne 10. 11. 2014, č. j.: OAM-430/ZA-ZA15-HA08-2014 a č. j.: OAM-432/ZA-ZA15-HA08-2014, byla žalobcům udělena na dobu 24 měsíců doplňková ochrana; podle názoru žalovaného byly naplněny důvody dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, a to kvůli špatné bezpečnostní situaci v oblasti, odkud žalobci pocházejí. Podle odůvodnění rozhodnutí nemohou žalobci využít možnost vnitřního přesídlení.
12. Dne 13. 2. 2017 se žalobci mohli seznámit s podklady. Pořídili si fotokopie některých materiálů, podle jejich mínění jsou v těchto zprávách úplnější údaje o situaci. Rozsáhle doplnili podklady a popsali, čeho se týkají. V průběhu úkonu se nechtěli vyjádřit ke zdrojům informací a způsobu jejich využití. Dle sestry žalobkyně b) zesiluje ostřelování, po silnici se pohybuje těžká vojenská technika a konflikt nabývá na intenzitě. Žalobci by byli neradi, kdyby se rodina musela vracet do vlasti. Protokol o úkonu následně žalobci a) a b) opatřili vlastnoručními podpisy; během úkonu byl po celou dobu přítomen tlumočnick.
13. Rozhodnutími ze dne 27. 3. 2017, č. j.: OAM-430/ZA-ZA15-K01-PD1-2014 a č. j.: OAM-432/ZA-ZA15-K01-PD1-2014, nebyla žalobcům prodloužena doplňková ochrana podle ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu.
14. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2018, č. j.: 4 Az 39/2017 – 36, byla obě rozhodnutí ze dne 27. 3. 2017 zrušena a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Soud

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Bartoňová.

zásadní deficit shledal v nedostatku podkladů pro učinění závěru, že se situace vnitřních přesídlenců na Ukrajině od vydání původního rozhodnutí podstatně zlepšila.

15. Žalovaný následně rozsáhle doplnil podklady a dne 3. 12. 2018 žalobcům umožnil, aby se s nimi seznámili. Žalobci se s podklady chtěli seznámit a vyjádřit se k nim, ke zdrojům informací a způsobu jejich využití se naopak vyjádřit nechtěli. Žalobce a) dále uvedl, že se vnitřním přesídlencům v drtivé většině případů nepomáhá, na internetu je mnoho osobních případů lidí, bere údaje od lidí, jež zná, situace se určitě nezlepšila, poměry se naopak zhoršují, nic se nezlepšilo stran svobody slova, lidských práv ani ekonomiky, lidé nedostávají od policie konkrétní pomoc, tyto informace má od známých či z internetu; chce doložit informaci o vyhlášení válečného stavu, dále článek o nedodržování lidských práv popisující celkovou bezpečnostní situaci v zemi, to, co je v článku uvedeno, ve Volyňské oblasti také zažili, jiné články z internetu dokládal již dříve; bojí se, že po vnitřním přesídlení zažije obdobné negativní zkušenosti, jaké zažíval ve Volyňské oblasti před posledním odjezdem z vlasti, reformy v zemi byly, nějaké změny proběhly, ale ve zlepšení nevěří, při pokusu o vnitřní přesídlení nechce riskovat bezpečí sebe a své rodiny, ve skutečnosti lidé ze země utíkají, je tam nebezpečné žít; dokud trvá ve vlasti nebezpečí pro jeho rodinu, nechce se tam vrátit a využít vnitřní přesídlení, nic dalšího uvést nechtěl. Žalobkyně b) dále sdělila, že nesouhlasí se zprávami, které popisují postavení vnitřních přesídlenců, nevěří v existenci míst ve vlasti, kde by mohli bezpečně žít a neoznačovali by je za separatisty, dozví-li se někdo, že jsou z Luhanska, budou označeni za separatisty a zrádce, s ostatními podklady a jejich obsahem souhlasí; chtěla by doložit údaje o vyhlášení válečného stavu v zemi, stav trvá od doby, co opustila vlast, válka v Luhanské oblasti stále trvá, článek se týká pouze aktuálně vyhlášeného válečného stavu, další článek informuje o mizení a střelení lidí z Donbasu, hovoří i o diskriminaci ruskojazyčných obyvatel, vedení Ukrajiny ignorovalo doporučení OSN stran vzdělání, zpráva se týká potíží obyvatelstva z Donbasu, nikoliv jiných částí země; má strach se vrátit domů, v západní části už byli a lidé je označili za separatisty; od lidí z internetu a od známých ví, že poměry ve vlasti se od jejího odjezdu nezměnily, spíše se zhoršily, situace vnitřních přesídlenců se nezlepšila, lidé se bojí i mluvit; nic nového uvést nechce, v návratu do bezpečné části země jí brání to, že se poměry v zemi nezměnily, má strach se vrátit.
16. Dále soud přistoupil k vlastnímu posouzení žalobních námitek.
17. Mezi účastníky bylo nesporné, že bezpečnostní situace na východě země se nezměnila natolik, aby bylo možné se tam bezpečně vrátit. Přestože se ozbrojený konflikt do značné míry stabilizoval, lidé pobývající v Luhanské a Doněcké oblasti jsou jím stále akutně ohroženi, a to i ve městě Alčevsk, kde mají žalobci své zázemí. Prostřednictvím zkoumání bezpečnostní situace na východě Ukrajiny žalovaný zjistil, zda žalobcům nadále hrozí vážná újma, což vyplývá z obou napadených rozhodnutí (vizte s. 9, resp. s. 8 – 9 v případě žalobkyně). Přestože žalovaný na daném místě pojem „vážná újma“ explicitně nepoužil, je z napadených rozhodnutí zřejmé, že by podle jeho mínění žalobcům v místě jejich původu nadále hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy.
18. Stěžejní otázkou, již musel soud v tomto řízení řešit, bylo, zda mají žalobci reálnou možnost vnitřního přesídlení na jiné místo Ukrajiny.
19. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobcům již ve vlasti nehrozí vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu, a to zejm. díky zlepšení poměrů vnitřně přesídlených osob.
20. Podle rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany ze dne 10. 11. 2014 nemohou žalobci využít možnost přestěhování se na jiné místo Ukrajiny, jelikož se vnitřně vysídlené osoby setkávají s řadou problémů při získávání přístupu k sociálním službám, potýkají se s problémy při přihlašování bydliště, bez kterého se mohou potýkat i s dalšími administrativními překážkami, ač úřady, přátelé, rodina i občanská společnost poskytují takovým osobám dočasné ubytovací prostory, možnosti bydlení se obecně nachází ve venkovských oblastech, v nichž jsou malé šance

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Bartoňová.

k nalezení práce či jiné obživy; žalobci nemají možnost zajistit si dlouhodobější zázemí v jiné části Ukrajiny.

21. Má-li žalovaný prodloužení doplňkové ochrany odepřít, musí prokázat zásadní změnu okolností v těch aspektech, jež dříve považoval za klíčové. Rozhodnutí o prodloužení doplňkové ochrany není rozhodnutím „na zelené louce“, kdy se od základu zkoumají důvody pro udělení mezinárodní ochrany, jako je tomu při první žádosti o mezinárodní ochranu. Jádro prodlužovacího řízení podle ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu představuje posouzení toho, zda se zásadním způsobem změnilo okolnosti, jež vedly k udělení mezinárodní ochrany. Fakticky se jedná o jakýsi přezkum, který vychází z původního rozhodnutí a konfrontuje jej s aktuální situací. Stěžejní důvody, jež dříve vedly k udělení doplňkové ochrany, nelze v prodlužovacím řízení zpětně měnit nebo dokonce doplňkovou ochranu neprodloužit s odůvodněním, že mezinárodní ochrana neměla být v původním rozhodnutí vůbec udělena.
22. K obdobným závěrům došel i Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“); své názory vyjádřil v právní větě k rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j.: 7 Azs 21/2011 – 57: *„Odnětí doplňkové ochrany podle § 17a odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je možné, pouze pokud okolnosti, které vedly k jejímu udělení, zanikly nebo se změnily do té míry, že jí již není zapotřebí. Pro účely rozhodování o odnětí doplňkové ochrany jsou tyto okolnosti fixovány v důvodech rozhodnutí o jejím udělení a následně je nelze bez změny či zrušení tohoto rozhodnutí (např. cestou mimořádných opravných prostředků) měnit. Důvodem odnětí doplňkové ochrany podle § 17a odst. 1 písm. a) citovaného zákona proto nemůže být, dospěje-li správní orgán dodatečně k závěru, že tato ochrana vůbec neměla být rozhodnutím o jejím udělení poskytnuta, a snaží-li se jejím odnětím „revidovat“ původní rozhodnutí.“* Byť se judikát explicitně týká ustanovení § 17a zákona o azylu (vznik důvodů pro odejmutí doplňkové ochrany), musí se totožný způsob posouzení použít i u druhé kumulativní podmínky (žadatelé hrozí i nadále vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu).
23. Soud posuzoval, zda se od vydání původních rozhodnutí ze dne 10. 11. 2014 ve vztahu k vnitřně vysídleným osobám situace zásadním způsobem změnila, a to v těch aspektech, jimiž žalovaný v původním rozhodnutí odůvodňoval nemožnost vnitřního přesídlení žalobců; tedy přístup k sociálním službám, problémy s bydlením, administrativní překážky a možnosti nalezení práce.
24. Předně je třeba uvést, že oproti datu 10. 11. 2014 došlo k významné stabilizaci konfliktu na tzv. linii dotyku protínající Doněckou a Luhanskou oblast. Ozbrojené střety se od té doby již léta drží dané linie a nic nenavzdávuje opětovnému ohrožení oblastí přiléhajících k regionům, jimiž linie dotyku probíhá, (např. jde o oblast Dněpropetrovskou, Záporožskou, Charkovskou, Chersonskou, Sumskou a podobně). Touto změnou se podstatně zvětšil rádius pro vnitřní přesídlení ukrajinských státních příslušníků. Důležitá je i skutečnost, že nyní již bezpečnostně stabilizované oblasti na východě země jsou kulturně blízké osobám odcházejícím z Doněckého a Luhanského regionu (jde např. o ruskojazyčnost). V možnosti přestěhovat se do kulturně bližší oblasti shledává soud jisté zlepšení situace vnitřních přesídlenců.
25. Co se týká zákona o zajištění práv a svobod vnitřně přesídlených osob ze dne 20. 10. 2014, trvá soud na tom, že dne 10. 11. 2014 již měl mít žalovaný o tomto zákonu povědomost a měl k této skutečnosti přihlížet stran posouzení udělení doplňkové ochrany žalobcům. Na druhou stranu je zjevné, že v té době ještě nemohl žalovaný vědět, nakolik se přijatý zákon uplatní v praxi, byť Ukrajina přes vše zůstávala demokratickým právním státem a nedalo se proto čekat, že by uvedená legislativní změna měla být jen formální. Jak vyplývá z údajů obsažených ve správním spisu, zákon obecně se přes mnohé nedostatky v praxi do určité míry osvědčil, tj. určitým způsobem postavení vnitřních přesídlenců zlepšil, a to i nad rámec stavu, s nímž musel žalovaný ke dni 10. 11. 2014 nezbytně počítat.
26. Dva výše uvedené faktory (stabilizace bezpečnostní situace ve většině východních oblastí a obecně řádné uplatnění zákona ze dne 20. 10. 2017) by však samy o sobě nepostačovaly ke konstatování podstatného zlepšení situace vnitřních přesídlenců na Ukrajině. K těmto

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Bartoňová.

okolnostem musely přistoupit další, konkrétní skutečnosti, aby bylo možno závěr o neprodloužení doplňkové ochrany považovat za zákonný.

27. Z aktuálních zpráv obsažených ve správním spisu jich většina o situaci vnitřních přesídlenců nepojednává nebo je natolik obecná, že nereflektuje konkrétní pozitivní změny, (takové zprávy jsou vhodné spíše při posuzování prvotní žádosti o mezinárodní ochranu, nikoliv v řízení o prodloužení doplňkové ochrany, kde se musí klást důraz na změnu předchozích poměrů). Z údajů obsažených ve zprávách tohoto typu není žádná podstatná změna situace vnitřních přesídlenců patrná, neboť, jak z nich vyplývá, vnitřní přesídlenci se nadále potýkají s potížemi s bydlením, veřejnou administrativou, nalezením práce a s přístupem k sociálním službám; je tomu tak proto, že uvedené zprávy kvůli své obecnosti i svému zaměření nejdou do hloubky problému, a proto dostatečně (resp. téměř vůbec) nereflektují změny intenzity potíží vnitřně přesídlených osob. Výjimkou jsou dva dokumenty. Prvním a klíčovým podkladem je informace LANDINFO ze dne 19. 12. 2017, která se cíleně zaměřuje na vývoj (dynamický aspekt) situace vnitřních přesídlenců a reflektuje konkrétní změny. Druhý takový podklad představuje souhrnná informace Odboru azylové a migrační politiky ze dne 10. 10. 2017 o vnitřně vysídlených osobách; jakkoliv tento dokument není ohledně změn tak podrobný jako podklad první.
28. Soud se domnívá, že s použitím obou uvedených podkladů lze nejlépe odpovědět na otázku, zda a nakolik se změnila situace ukrajinských vnitřních přesídlenců a zda je namíste žalobcům doplňkovou ochranu prodloužit. Soud se proto na oba dokumenty zaměřil a ve svých úvahách vycházel především z nich; u ostatních zpráv se spokojil s tím, že údaje o změnách situace vnitřních přesídlenců, jež jsou patrné z obou podkladů, nikterak nezpochybnují.
29. Podle informace LANDINFO ze dne 19. 12. 2017 bylo v červnu 2017 na Ukrajině evidováno 1,7 mil. vnitřně vysídlených osob, od začátku roku 2016 do začátku léta 2017 bylo zaregistrováno 106 000 osob jako vnitřně přesídlených, 55 % vnitřních přesídlenců se nachází v té části Doněcké a Luhanské oblasti, jež je pod kontrolou ukrajinské centrální vlády, téměř 200 000 vysídlenců pak obývalo Charkovskou oblast, některým osobám nebylo umožněno se registrovat jako vnitřní přesídlenci, následné změny zákona těmto osobám registraci umožnily. Usnesení z června 2016 umožnilo uznat jako osvědčení o statusu vysídlenice celou řadu dokladů a platnost osvědčení o statusu vysídlenice se stala neomezená, uvolnily se rovněž požadavky stran prokazování registrace místa pobytu, čímž se usnadnilo prokazování nároků na sociální dávky. Legislativa na úseku vnitřně vysídlených osob se od roku 2014 trvale zlepšuje, nadále ale přetrvávají různé potíže, řízení je mnohdy rozvleklé a u výplaty sociálních dávek dochází ke zpožděním. V letech 2014 a 2015 byl podíl vnitřních přesídlenců žijících pod hranicí chudoby 81 %, velká koncentrace přesídlenců v Doněcké, Luhanské a Charkovské oblasti způsobuje tlak na poskytovatele služeb, rostou i ceny nájmu a potravin. V místech, kde dříve hrozil úbytek populace, přistěhování nových rodin odvrátilo rušení některých veřejných služeb. Od začátku války roste na východě počet ukrajinských nestátních organizací, jež mimo jiné pomáhají vnitřním přesídlencům. Výše státní podpory pro vysídlenice zůstala od jejího zavedení nezměněna. V roce 2016 bylo zjištěno, že vzrostl podíl osob, u nichž jsou hlavním zdrojem příjmů příjmy ze zaměstnání. Dle studie Mezinárodní organizace pro migraci z roku 2017 jsou vnitřně vysídlené osoby vcelku spokojeny s možnostmi sociálních služeb. Není zřejmé, že by vnitřní přesídlenci nadměrně čelili diskriminaci ve zdravotnictví. V nabídce zdravotních služeb pro vysídlenice nadále existovaly slabiny. Nejzávažnější problém vnitřně vysídlených osob představovalo bydlení, novela zákona z března 2017 dovoluje vysídlenicům čerpat státní pomoc či výhodné hypotéky na výstavbu nebo nákup nemovitosti. V nájmu bydlí 61 % vysídlenic, 23 % pobývá v hostitelských rodinách a 4 % žijí v kolektivních střediscích. Při sjednávání nájmu se vnitřní přesídlenci setkávají s těžkostmi, ceny nájmu značně rostou. Většina vysídlenic byla spokojena se základním vybavením bytu, jako je elektrina, voda a odpad (dle studie z roku 2017). Stále více vnitřních přesídlenců se stěhuje do vesnic, kupuje tam nemovitosti a začíná vlastní podnikání. Dle studie Mezinárodní organizace pro migraci z roku 2017 si v novém místě našlo práci 46 % vysídlenic oproti 61 % v době před

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Bartoňová.

vysídlením, podíl vysídlelců, kteří jsou v novém místě zaměstnání, vzrostl (např. oproti období březen až červen 2016 šlo o více než 10 %), nejvíce pracujících vysídlelců se nachází na střední Ukrajině (60 %), nejméně pak na západě země (36 %). Názory na vnitřně vysídlené osoby se po roce 2014 v podstatě nemění. Dle šetření Mezinárodní organizace pro migraci se 78 % vnitřních přesídlenců cítilo v běžném životě bezpečně.

30. Dle souhrnné informace Odboru azylové a migrační politiky ze dne 10. 10. 2017 o vnitřně vysídlených osobách byla většina osob vnitřně vysídlena již roku 2014 či 2015, v první polovině roku 2017 bylo nově vnitřně vysídleno okolo 17 000 osob. Ohledně registrace vnitřně vysídlených osob lze za dokument prokazující původní místo pobytu považovat po zmírňujících novelizacích z 24. 12. 2015 a zejm. z 8. 6. 2016 jakýkoliv dokument obsahující údaje o místě registrace pobytu, např. i výkaz od zaměstnavatele, lékařské výpisy, příp. též fotografie či video. Během procesu žádosti o registraci mají vnitřně vysídlené osoby nárok na bezplatnou právní pomoc. Přes pokrok se u některých skupin obyvatel stále objevují potíže. V září 2017 došlo ke zjednodušení postupu pro vyplacení podpory pro vnitřně vysídlené osoby, např. možnost výplaty na jiný účet než ve státní bance či zvýšení peněžního stropu pro nárok na výplatu sociální podpory. Neadekvátní ubytování patřilo k hlavním problémům, jimž čelili vnitřní přesídlenci, ubytování ve státních zařízeních bylo hrazeno státem z 55 %. K ubytování vnitřně přesídlených osob byla využívána přestavěná nebo jinak nově upravená zařízení, tzv. kolektivní centra, v porovnání se soukromým ubytováním byl počet osob takto bydlících mizivý; většina vnitřních přesídlenců žila v soukromém ubytování či ubytování poskytnutém dobrovolnými dárci. Stran soukromého ubytování čelily vnitřně přesídlené osoby rostoucím cenám nájmu. V březnu 2017 začala státní banka poskytovat vnitřním přesídlencům zvláštní hypotéky na nákup vlastní nemovitosti. Vnitřní přesídlenci se setkávali s obtížemi v přístupu k zdravotní péči a dalším základním službám či se socio-ekonomickou exkluzí; přes uvedené problémy se 88 % vnitřních přesídlenců považuje za částečně nebo plně integrované do místní komunity. Došlo k některým pokrokům, např. je projednáván návrh zákona o přiznání volebních práv vnitřně vysídleným osobám. Vnitřně vysídlené osoby se setkávaly s diskriminací při hledání zaměstnání, k tomu přispěly i ekonomické poměry na Ukrajině a nedostatek pracovních míst, ohledně nalezení práce byla rozdílná situace mezi vesnickými a městskými oblastmi, na konci roku 2016 dosahovala nezaměstnanost vnitřně vysídlených osob až 38 % (dle posledního průzkumu Mezinárodní organizace pro migraci se nezaměstnanost mírně snížila), 46 % registrovaných vnitřně vysídlených osob bylo zaměstnáno. Reakce a náhled ukrajinské společnosti na vnitřní vysídlece se postupně vyvíjely od dobrovolnické sociální pomoci k postupnému kritickému vnímání s ohledem na zamrznutí konfliktu; obecně se v ukrajinské společnosti projevuje s vnitřně vysídlenými osobami solidarita; pro zlepšení vnímání vnitřních vysídlelců společností byly realizovány mnohé projekty, roku 2017, příp. 2016 šlo např. o deskovou hru o životě vnitřně vysídlených osob, různé lokální programy a účast vnitřních vysídlelců na festivalech. V zemi krom státních institucí působí řada neziskových organizací, jež se zabývají pomocí vnitřním přesídlencům či obranou jejich zájmů; většina programů pro vnitřně přesídlené osoby probíhá spíše ve městech, leč integrace vnitřních přesídlenců do místních komunit je lepší na vesnicích.

31. Ohledně skutkových okolností se soud nakonec zabýval i sociálně ekonomickou situací na Ukrajině, která sama o sobě sice nemůže vést k závěru o zlepšení poměrů vnitřních přesídlenců, avšak může být jedním z aspektů, na něž je nutno brát zřetel při celkovém posouzení. V tomto ohledu se soud zaměřil na informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 12. 6. 2018, podle níž panovala na Ukrajině v letech 2014 a 2015 ekonomická krize, od roku 2016 ekonomika slabě roste, situace se pomalu stabilizuje a roku 2017 rostou po několika letech platy i důchody, makroekonomická stabilizace roku 2017 pokračovala, nezaměstnanost se pohybovala na úrovni 9,5 – 10 %, výrazně vzrostly mzdy, rezervy v zahraniční měně se zvýšily o 21 %, v uvedeném roce se Ukrajina též vrátila na zahraniční trhy. Úroveň chudoby se oproti minulým letům o něco snížila, reálné mzdy roku 2017 vzrostly o 19 %. Na Ukrajině existují dotace na komunální

Shodu s prvopisem potvrzuje Helena Bartoňová.

poplatky (např. za elektřinu a teplo), jejich výše se stanovuje pro každou domácnost individuálně, a to na základě úrovně příjmu rodiny. K dotaci na bydlení je třeba nájemní smlouvy, dotace se poskytuje vždy na období jednoho roku, poté může být zažádáno o dotaci opět na jeden rok. Během roku 2018 se dvakrát zvýšilo životní minimum oproti stavu, který zde byl na začátku roku.

- 32.Soud po celkovém posouzení seznal, že situace vnitřních přesídlenců se od vydání rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany podstatně změnila.
- 33.K částečnému zlepšení přispěl obecný rámec tvořený stabilizací ozbrojeného konfliktu na tzv. linii dotyku, řádným uplatněním zákona o vnitřně přesídlených osobách v praxi a ekonomickou stabilizací a s tím související zlepšující se sociálně ekonomickou situací obecně. Tento rámec podepřel relevantnost zlepšení poměrů vnitřních přesídlenců v zásadních oblastech (přístup k sociálním službám, problémy s bydlením, administrativní překážky a možnosti nalezení práce).
- 34.V jednotlivých zásadních oblastech došlo k určitým zlepšením. Některým osobám, které se dříve nemohly registrovat jako vnitřní přesídlenci, byla registrace následně umožněna, jako osvědčení o statusu vysídlenec je již možno uznat celou řadu dokladů a platnost osvědčení je neomezená, uvolnily se též požadavky ohledně registrování místa pobytu, čímž se usnadnilo prokazování nároku na sociální dávky. Legislativa na úseku vnitřních přesídlenců se neustále zlepšuje a na východě roste počet nestátních organizací, jež přesídleným osobám pomáhají. Vzrostl také podíl osob, u nichž jsou hlavním zdrojem příjmů příjmy ze zaměstnání. Novela zákona z března 2017 dovoluje vysídlencům čerpat státní pomoc či výhodné hypotéky na výstavbu nebo nákup nemovitosti; stále více vnitřních přesídlenců se stěhuje do vesnic, kupuje tam nemovitosti a začíná vlastní podnikání. Vzrostl podíl vysídlenců, kteří jsou v novém místě zaměstnání, v roce 2017 šlo o více než 10% nárůst oproti období března až června 2016. Co se týká negativ, docházelo k tomu, že některá přetrvávala, avšak poměry se nijak nezhoršovaly; přestože rostly ceny nájmu, situace s bydlením vnitřních přesídlenců se přesto zlepšovala a v nájmu jich bydlelo 61 %, většina vysídlenců byla spokojena se základním vybavením bytu (např. elektřina, voda, odpad).
- 35.Díličí zlepšení situace vnitřních přesídlenců v zásadních oblastech ve svém celku spolu s obecným rámcem, v němž se tyto osoby na Ukrajině nachází, představují podstatné zlepšení situace vnitřních přesídlenců oproti datu 10. 11. 2014, kdy byla žalobcům doplňková ochrana udělena.
- 36.Zlepšení situace vnitřních přesídlenců na Ukrajině dovedl i NSS v usnesení ze dne 7. 3. 2019, č. j.: 10 Azs 261/2018 – 38.
- 37.Na celé věci nic nemění ani specifika postavení žalobců, neboť ani jeden z nich nevykazuje ve srovnání se statisíci občany, kteří již vnitřně přesídlili, takové odlišnosti, jež by perspektivu jejich vnitřního přesídlení negativně ovlivnily. Žalobci především nejsou osamělí, jsou manželé, již se mohou vzájemně podporovat; oba jsou svéprávní, zdraví a v produktivním věku, mladší 45 let, rovněž v současnosti nepečují o nezletilé dítě, žádné specifické potřeby nemají a nestali se ani obětmi trestného činu. Oba jsou též schopni se dorozumět v ukrajinském jazyce a žalobkyně je navíc i ukrajinské národnosti. Žalobce je krom toho vysokoškolsky vzdělaný. Žalobci též mohou využít zázemí u žalobcova otce ve Volyňské oblasti, kde před odjezdem do ČR nějaký čas pobývali; žalobce je se svým otcem v pravidelném kontaktu
- 38.Soud neshledal důvodnými ani další žalobní námitky.
- 39.O důvodu pro udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu lze říci totéž jako o důvodu dle písm. b) téhož ustanovení. Totální konflikt na Ukrajině je v současnosti omezen na tzv. linii dotyku a žalobci mohou využít vnitřní přesídlení do mnoha oblastí své vlasti, kde žádné ozbrojené střety neprobíhají. Takové závěry vyplývají i ze samotných napadených rozhodnutí.

40. Co se týče důvodu dle ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, žalobci v azylovém řízení nepoukazovali na žádné mezinárodní závazky, jež by měly být jejich vycestováním porušeny, a ani jimi uvedené skutečnosti nenaznačují, že by k něčemu takovému mělo dojít. Ostatně ani v žalobách nejsou žalobci konkrétní a pouze obecně odkazují na Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a na Evropskou sociální chartu, což nemůže bez odkazu na konkrétní ustanovení obstát. Žalovaný se v napadených rozhodnutích důkladně zabýval postavením žalobců, které neshledal nikterak specifickým, žalobce neidentifikoval jako zranitelné osoby a zdůraznil, že ani jeden z nich nepečuje o nezletilé dítě. Ze správního spisu ostatně nevyplývaly žádné skutečnosti, jež by svědčily o možném porušení mezinárodních závazků ČR v případě vycestování žalobců.
41. Při posuzování důvodů pro udělení, resp. prodloužení doplňkové ochrany nedochází k aplikaci správního uvážení, námitka brojící proti jeho údajnému překročení je proto lichá. Obstát nemůže ani námitka, dle níž měl žalovaný posuzovat důvod pro udělení tzv. humanitárního azylu. V řízení o prodloužení doplňkové ochrany se důvody pro udělení azylu neposuzují, a to ani dle ustanovení § 14 zákona o azylu, žalovaný proto nepochybil, když se zaměřil toliko na doplňkovou ochranu (k tomu srov. usnesení NSS ze dne 7. 3. 2019, č. j.: 10 Azs 261/2018 – 38). Stejně tak nebylo povinností žalovaného, aby žalobcům ve vlasti vyhledal konkrétní bydliště, jeho úkolem bylo posoudit, zda žalobci mohou reálně využít vnitřního přesídlení v rámci své vlasti, čemuž uspokojivým způsobem dostal. Žalovaný též unesl svou část důkazního břemene, když si opatřil dostatečně aktuální, komplexní, adresné a relevantní informace o zemi původu žalobců, a to za využití objektivních zdrojů. Soud v napadených rozhodnutích nenalezl ani přepjatý formalismus, tím méně snahu odůvodnit evidentní nespravedlnost; žalovaný se situací žalobců objektivně zabýval a zaujal zákonu i spravedlnosti vyhovující stanovisko. Reálným dopadem rozhodnutí bude nezbytnost žalobců vnitřně přesídlit v rámci své rozsáhlé vlasti, s čímž byl žalovaný plně srozuměn.
42. Soud nemá námitek ani vůči hodnocení podkladů ze strany žalovaného. Samotný správní orgán si opatřil dostatečné podklady ve vztahu k poměrům žalobců. Napadená rozhodnutí pak zahrnují vyhovující vypořádání se s podklady, jež poskytli žalobci. Žalovaný nebyl povinen vycházet ze všech důkazních návrhů, bylo však jeho povinností všechny důkazní návrhy vypořádat a případně odůvodnit, proč určité důkazy neprovedl; této povinnosti žalovaný řádně dostal.
43. Soud dále nenalézá deficit v postupu žalovaného ani v žalobou napadených rozhodnutích samotných, a to jak v odůvodnění, tak i v výroku a poučení. Žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav, přičemž přihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, a uspokojivým způsobem své rozhodnutí odůvodnil, přijaté řešení také odpovídalo okolnostem daného případu; žalovaný postupoval v souladu se zákony a ostatními předpisy, opatřil si dostatečné podklady pro rozhodnutí, zjistil všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu, pečlivě přihlížel ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, a provedl důkazy, které byly potřebné ke zjištění stavu věci. Žalovaný všechny podklady objektivně zhodnotil, aniž by je dezinterpretoval ať již ve prospěch či neprospěch žalobců. Při zjišťování skutkového stavu vycházel žalovaný např. ze souhrnné informace Odboru azylové a migrační politiky ze dne 20. 9. 2017, 10. 10. 2017 a 14. 9. 2018, z informace norského Centra informací o zemích původu (LANDINFO) ze dne 19. 12. 2017 a z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 16. 5. 2018 a 12. 6. 2018; tyto údaje pochází dle názoru soudu z nezávislých zdrojů a jsou dostatečně objektivní. Shromážděné podklady jsou přílehlavé na poměry žalobců, např. údaje o vnitřně přesídlených osobách dávají dostatečnou odpověď na otázku, zda jsou u žalobců dány důvody pro prodloužení mezinárodní ochrany pro trvalé splnění podmínek ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Podkladům nelze upřít ani aktuálnost, žalovaný se snažil zajistit údaje, jež by nejlépe vystihovaly poměry ke dni vydání napadeného rozhodnutí; více se zaměřil na aktuálnost podkladů, jež se vztahovaly k důvodům uvedeným žalobci. Podklady starší několika měsíců dílem pojednávaly o stabilnějších okolnostech, dílem v kontrastu s novými údaji ukazovaly dynamiku ukrajinských

poměrů, proto nemůže obstát paušální tvrzení o jejich neaktuálnosti. Žalovaný plně unesl svou část důkazního břemene, když všechny obavy žalobců prostřednictvím shromážděných podkladů vyvrátil. Všemi zjištěnými okolnostmi se žalovaný ve svých rozhodnutích dostatečným způsobem objektivně zabýval a uspokojivě odůvodnil, proč se v konkrétním a individualizovaném případě žalobců nejedná o důvody pro udělení, resp. prodloužení mezinárodní ochrany; obecná námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí nemůže obstát. Žalovaný tak v žádném případě neporušil ustanovení § 2 odst. 1, § 3 (ve spojení s § 2 odst. 4), § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SŘ“) ani jiná ustanovení SŘ či jiných právních předpisů.

44. Ze všech výše uvedených důvodů soud žaloby podle ustanovení § 78 odst. 7 SŘS jako nedůvodné zamítl.

45. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 SŘS. Žalobci neměli ve věci úspěch, proto jim náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů ode dne jeho doručení při splnění podmínek § 103 odst. 1 SŘS kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu v Brně.

Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti, pokud nemá vysokoškolské právnické vzdělání, musí být zastoupen advokátem podle § 105 odst. 2 SŘS.

Kasační stížnost směřující jen proti výrokům o nákladech řízení je nepřijatelná.

Praha 13. prosince 2019

Mgr. Dana Černovská v.r.
samosoudkyně